

Csősz Mónika
Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztály

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

A tájvédelem aktuális szabályozási feladatai

Táji örökségünk megőrzése 2015.02.03.

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Európai Táj Egyezmény

Az egyezmény célja:

Táj integrálása a szakpolitikákba

Milyen szakpolitikákba?

Európai Táj Egyezmény

A táj fontos közérdekű szerepet tölt be

- kulturális,
- ökológiai,
- környezeti és
- szociális téren, és a
- gazdasági tevékenységeket segítő erőforrásként működik, amelynek védelme, kezelése és tervezése
- új munkahelyeket teremthet

Európai Táj Egyezmény

Az egyezmény célja:

Táj integrálása a szakpolitikákba

Milyen szakpolitikákba?

Mi az, hogy integrálás? A táj szó beillesztése?

Optimum: tágabb fizikai környezetünk rendszer szintű kezelése

Tágabb fizikai környezetünk rendszer szintű kezelése

- A klímatudatos településrendezés hatása a városi mikroklímára
- A városi mikroklíma hatása az energiaigényre
- A megújuló energia hasznosításának hatása az erdőgazdálkodásra
- Az erdőgazdálkodás hatása a vízrendezési igényekre
- A vízrendezés hatása a mezőgazdaság öntözési igényeire

Európai Táj Egyezmény

Az egyezmény célja:

Táj integrálása a szakpolitikákba

Milyen szakpolitikákba?

Mi az, hogy integrálás? A táj szó beillesztése?

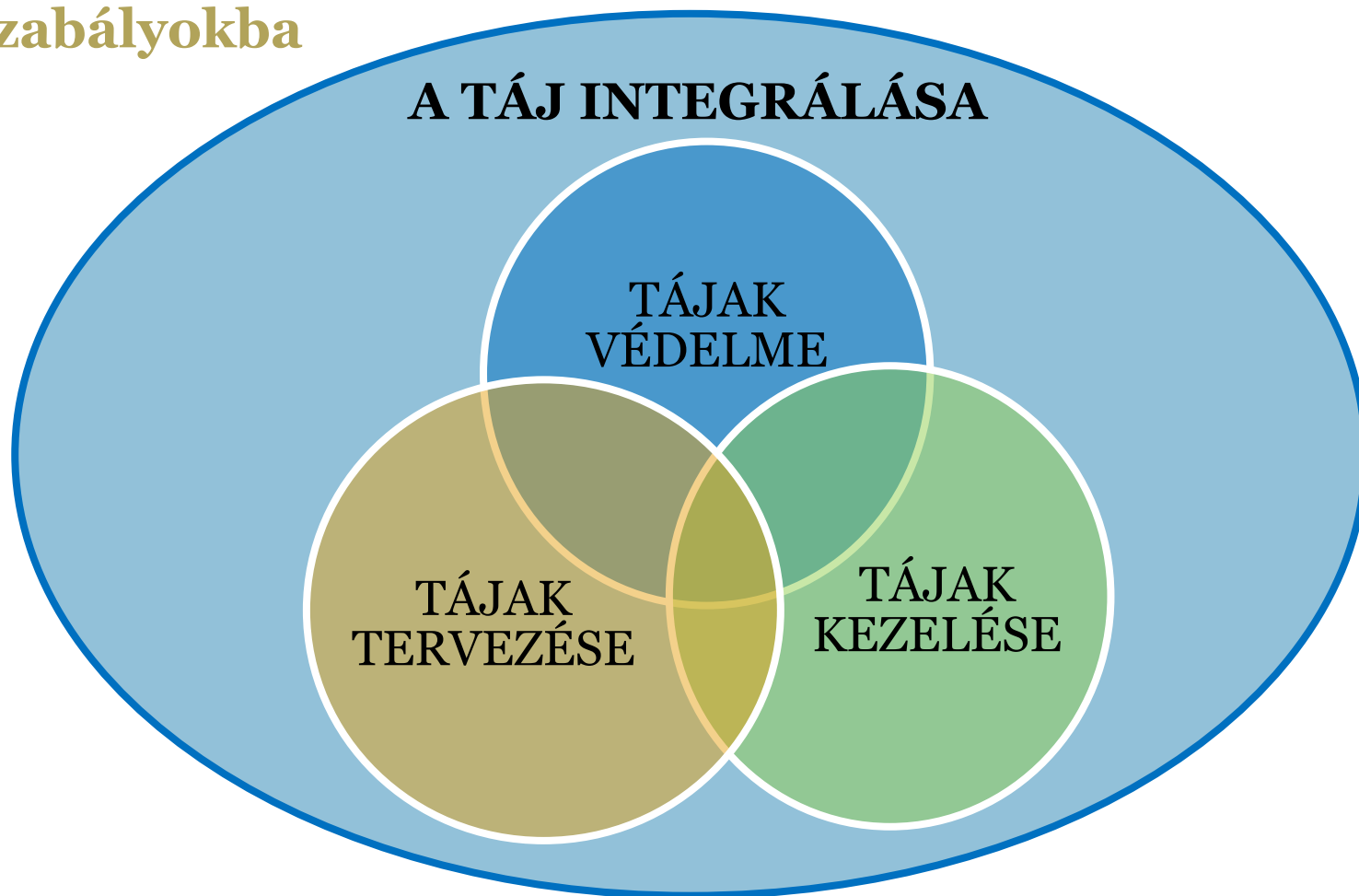
Optimum: tágabb fizikai környezetünk rendszer szintű kezelése

Minimum: a táj léptékű szemlélet integrálása stratégiákba és a közigazgatási rendszer leképezéseként született jogszabályokba

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

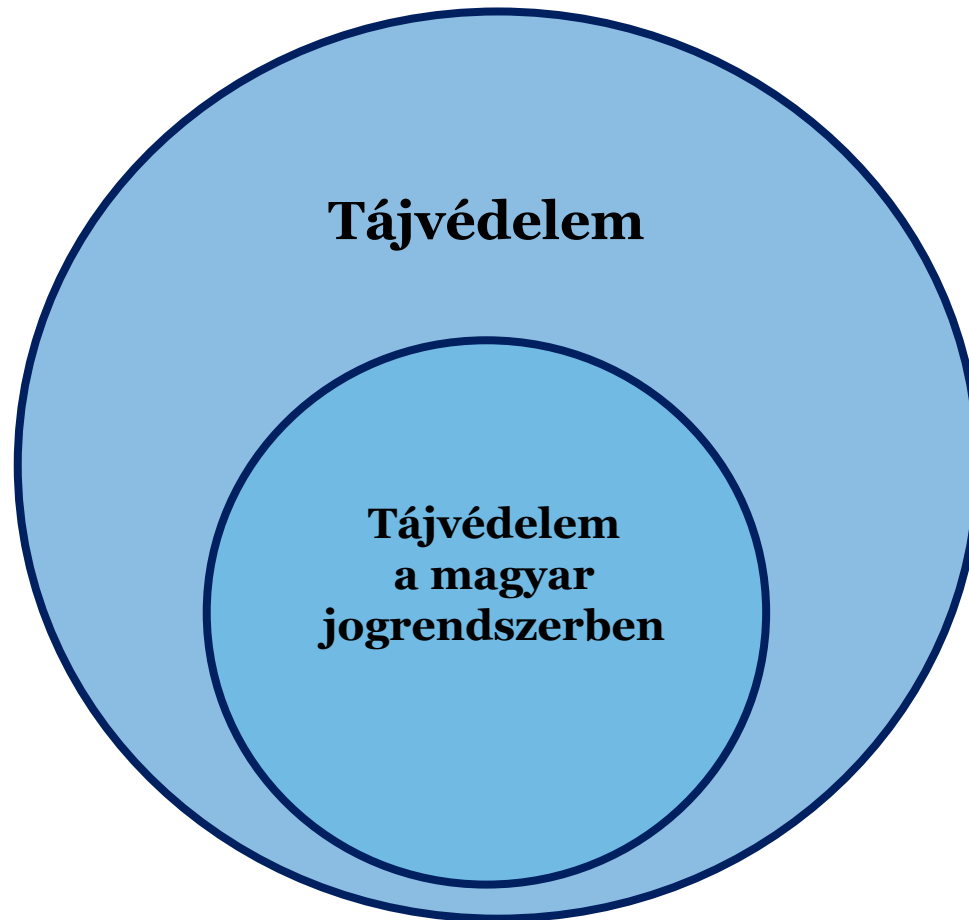
A táj léptékű szemlélet integrálása a stratégiákba, jogszabályokba

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

A tájvédelem tudományos értelmezése

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Tájvédelmi feladatok a magyar jogrendszerben

**Természetvédelmi
törvény
(1996. évi LIII.)
II. Rész**

*A természeti értékek és
természeti területek
általános védelme/*

Tájvédelem

A tájvédelem célja a törvény értelmében

- **tájak** természetes és természetközeli állapotának megőrzése
- a **természeti értékek** fennmaradása, megőrzése
- **természeti rendszerek** fennmaradása, megőrzése
- **egyedi tájértékek** fennmaradása, megőrzése
- a történelmileg kialakult **természetkímélő hasznosítási módok** figyelembevétele a természeti terület használata és fejlesztése során
- **tájjelleg** megőrzése
- a **táj esztétikai értékeinek** megőrzése

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

A tájvédelem horizontális érvényesítése a törvény alapján

épületek, építmények,
nyomvonalas
létesítmények,
berendezések
külterületi elhelyezése
esetén

a település-, a
területrendezés és
fejlesztés, különösen a
területfelhasználás, a
telekalkítás, az építés,
a területhasználat
esetén

művelési ág
változtatás, más célú
hasznosítás
(művelésből kivonás)
esetén

a használaton kívül
helyezett épületek,
építmények,
nyomvonalas
létesítmények,
berendezések új
funkciójának
megállapításával, illetve
megszüntetésük,
elbontásuk esetén

tájvédelem

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

A tájvédelem horizontális érvényesítése a törvény alapján

a gazdálkodással
összefüggő
épületek,
építmények,
létesítmények és
berendezések
elhelyezése esetén

tájsebek rendezése
során

autópályát,
valamint a vadon
élő állatfajok
ismert vonuló
útvonalait
keresztező vonalas
létesítmény
elhelyezése esetén

jellegzetes tájképi
elemek
fennmaradásának
biztosításával

tájvédelem

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Tájvédelem a közigazgatásban

**Felhatalmazást kap a Kormány,
hogy rendeletben szabályozza**

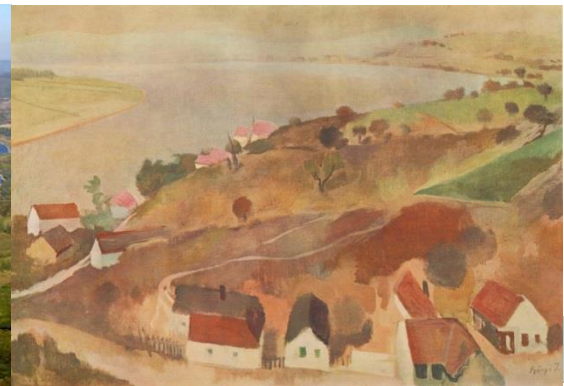
- a táj jellege,
- a természeti értékek,
- az egyedi tájértékek és
- a tájképi adottságok
megóvására vonatkozó
(további)
- szabályokat

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Előzmények

- A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. Tv.
- 166/1999 Kor. rendelet a tájvédelmi szakhatósági közreműködésről
- A tájvédelem integrálása a tájakkal foglalkozó egyéb szabályozók körébe (építésügy, területi tervezés, stb.)
- Szabványok

Előzmények

- MSZ-13-202:1990** Természetvédelem. Tájak osztályozása
- MSZ/T 20362:2004** Természetvédelem. Gáztartályok tájba illesztése
- MSZ 20370:2003** Természetvédelem. Általános tájvédelem. Fogalom-meghatározások
- MSZ 20372:2004** Természetvédelem. Tájak esztétikai minősítése
- MSZ 20376-1:1999** Természetvédelem. Épületek, építmények tájba illesztése védett természeti területeken
- MSZ 20376-2:1999** Természetvédelem. Épületek, építmények tájba illesztése a Duna-Tisza köze védett természeti területein
- MSZ 20376-3:1999** Természetvédelem. Épületek, építmények tájba illesztése a Balaton-felvidék és a Bakony védett természeti területein
- MSZ 20376-4:1999** Természetvédelem. Épületek, építmények tájba illesztése a Kisalföld védett természeti területein
- MSZ 20376-5:1999** Természetvédelem. Épületek, építmények tájba illesztése Budapest és környéke védett természeti területein
- MSZ/T 20376-7:2004** Természetvédelem. 7. rész: Épületek, építmények tájba illesztése Nyugat- Dunántúl védett természeti területein
- MSZ/T 20376-8:2004** Természetvédelem. 8. rész: Épületek, építmények tájba illesztése Észak- Magyarország védett természeti területein
- MSZ/T 20376-9:2005** Természetvédelem. Épületek, építmények tájba illesztése az Alföld védett természeti területein
- MSZ/T 20376-10:2005** Természetvédelem. Épületek, építmények tájba illesztése a Felső-Tisza-vidék védett természeti területein
- MSZ 20379:1999** Természetvédelem. Nyomvonalas létesítmények és műtárgyaik tájba illesztése védett természeti területeken
- MSZ 20380:1999** Utak, vasúti pályák és műtárgyaik tájbaillesztése védett természeti területeken
- MSZ 20381:1999** Természetvédelem. Egyedi tájértékek kataszterezése

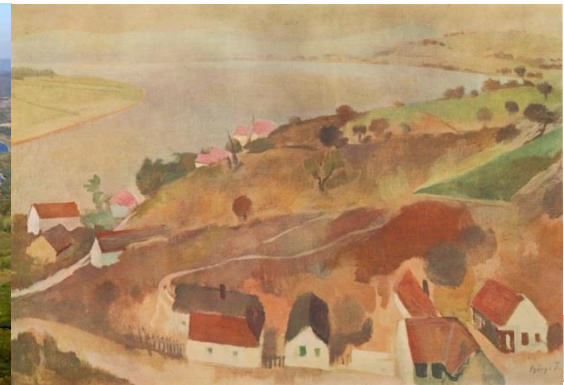

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Előzmények

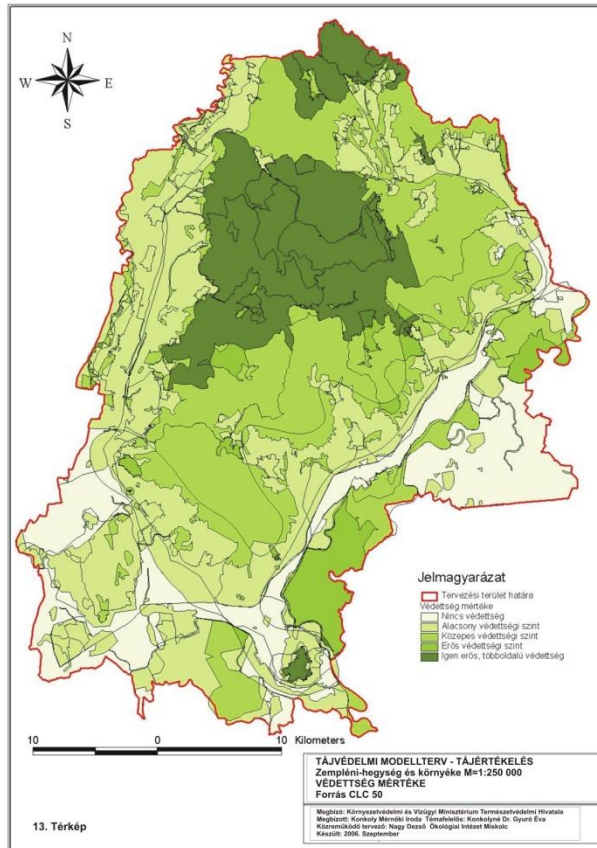
- A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. Tv.
- 166/1999 Kor. rendelet a tájvédelmi szakhatósági közreműködésről
- A tájvédelem integrálása a tájakkal foglalkozó egyéb szabályozók körébe (építésügy, területi tervezés, stb.)
- Szabványok
- Tájvédelmi kézikönyv
- Tervezés-módszertani kutatások (pl. Tájvédelmi modellterv)

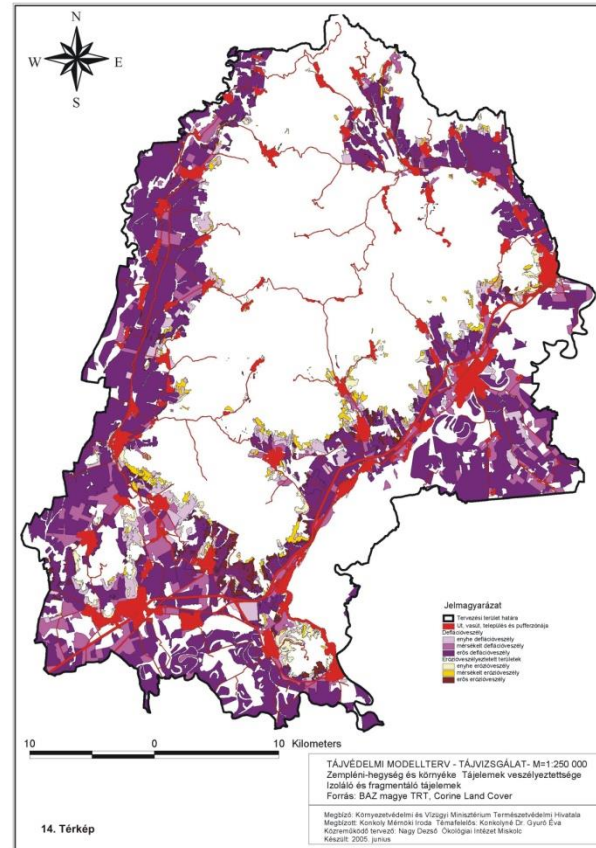

Előzmények – Tájvédelmi modelltervek

A védettség mértéke

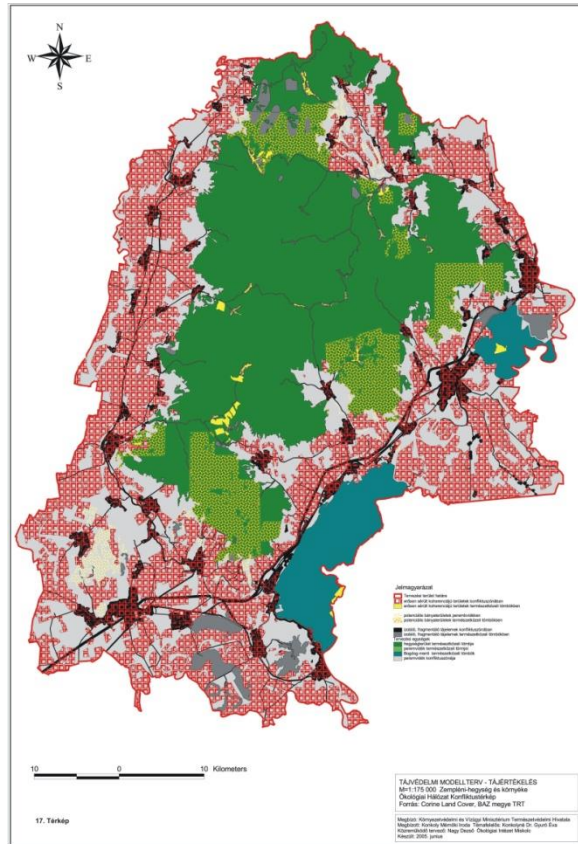
Forrás: Konkoly Mernői Iroda

A tájlemek veszélyeztetettsége, izoláló és fragmentáló tájlemek

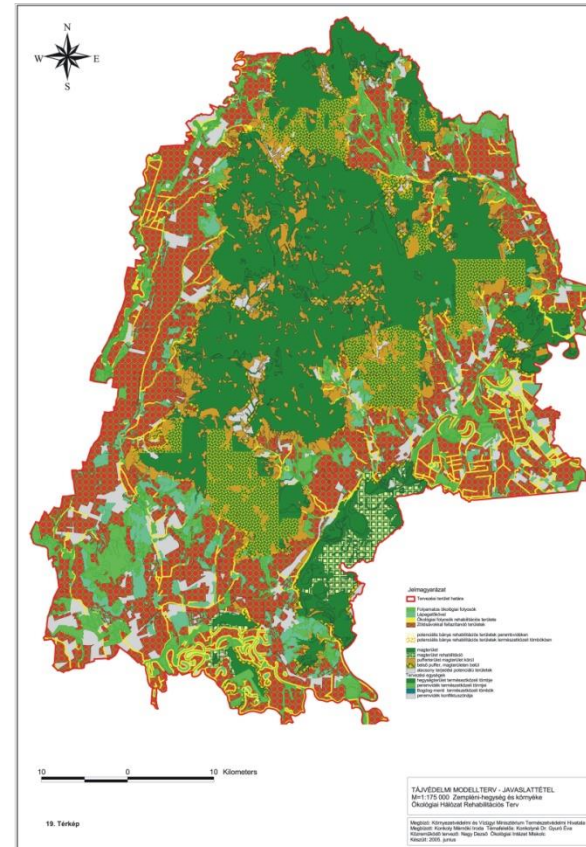

Előzmények – Tájvédelmi modelltervek

Ökológiai hálózat -
konfliktustérkép

Forrás: Konkoly Mérnöki Iroda

Az ökológiai hálózat rehabilitációs terve

Előzmények

- A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. Tv.
- 166/1999 Kor. rendelet a tájvédelmi szakhatósági közreműködésről
- A tájvédelem integrálása a tájakkal foglalkozó egyéb szabályozók körébe (építésügy, területi tervezés, stb.)
- Szabványok
- Tájvédelmi kézikönyv
- Tervezés-módszertani kutatások (pl. Tájvédelmi modellterv)
- TÉKA (<http://tajertektar.hu>)
- Tájba illesztést igazoló dokumentum módszertani követelményeinek kidolgozása
- Nemzeti Környezetvédelmi Program – Nemzeti Természetvédelmi Alapterv
- Nemzeti Biodiverzitás Stratégia

NBS - II. stratégiai terület: A táji diverzitás, a zöld infrastruktúra és az ökoszisztéma szolgáltatások fenntartása és helyreállítása

5. célkitűzés: A **táji sokféleség** és az **ökológiai tájpotenciál** megőrzése
6. célkitűzés: A **zöld infrastruktúra** elemeinek összehangolt **fejlesztése ...**
7. célkitűzés: Az **ökoszisztémák** és az ember számára nélkülözhetetlen materiális és immateriális **szolgáltatásaik értékének meghatározása és integrálása ...**
8. célkitűzés: A biológiai és táji diverzitás megőrzését és fejlesztését szolgáló **szempontok integrációja** az átfogó, valamint az érintett ágazati szakpolitikákba a **zöld infrastruktúra és az ökoszisztéma-szolgáltatások eszközrendszerével**, különös tekintettel a területi tervezésre

NBS - A táji sokféleség és az ökológiai tájpotenciál megőrzése

Intézkedések

- **A táj védelméről szóló rendelet kihirdetése.**
- A táji sokféleség állapotfelmérésére alkalmas **tájosztályozási rendszer** módszertani megalapozása, a főbb tájtípusok meghatározása.
- A táji sokféleség és az ökológiai tájpotenciál **változásának monitorozását** megalapozó módszertan elkészítése, mintaterületen történő alkalmazása.
- A biológiai és táji sokféleség szempontjából jelentős **egyedi tájértékek felmérése.**
- A tájtípusok ökológiai **tájpotenciáljának megőrzését biztosító területhasználati követelmények és tájterhelhetőség** meghatározása mintaterületeken.
- A biológiai és táji sokféleség szempontjából **releváns komplex tájrehabilitációs és tájrekonstrukciós feladatok** meghatározása, mintaprojektek indítása.

Előzmények

- A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. Tv.
- 166/1999 Kor. rendelet a tájvédelmi szakhatósági közreműködésről
- A tájvédelem integrálása a tájakkal foglalkozó egyéb szabályozók körébe (építésügy, területi tervezés, stb.)
- Szabványok
- Tájvédelmi kézikönyv
- Tervezés-módszertani kutatások (pl. Tájvédelmi modellterv)
- TÉKA (<http://tajertektar.hu>)
- Tájba illesztést igazoló dokumentum módszertani követelményeinek kidolgozása
- Nemzeti Környezetvédelmi Program – Nemzeti Természetvédelmi Alapterv
- Nemzeti Biodiverzitás Stratégia
- Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió

Középtávon megvalósítani szükséges környezetstratégiai feladatok

Az épített környezet értékeinek és a természeti erőforrások védelme

- a kedvező **táji adottságok** megőrzése, a **táj szerkezetének és karakterének** kedvezőtlen irányú változásának lassítása, megállítása

Nemzeti jövőkép

- A természeti erőforrásainkkal való fenntartható bánásmód és a **táj védelme** beépül a köztudatba és a **társadalmi értékrend részévé válik.**

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió

Hosszú távú (2014-2030) fejlesztési célkitűzések

Átfogó fejlesztési célok

- **a tájak sokféleségének és értékeinek megőrzése**

Specifikus célkitűzések

- **tájaink értékeinek, erőforrásainak megőrzése;**
- **a természet-, tájvédelem szerepének erősítése...;**
- **a táji értékekre és a tájkarakterre alapozott térségfejlesztés,**

Horizontális szempontok és alapelvek

- **táji és természeti értékek megőrzésének egyre nagyobb arányú előtérbe helyezése**

Előzmények

- A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. Tv.
- 166/1999 Kor. rendelet a tájvédelmi szakhatósági közreműködésről
- A tájvédelem integrálása a tájakkal foglalkozó egyéb szabályozók körébe (építésügy, területi tervezés, stb.)
- Szabványok
- Tájvédelmi kézikönyv
- Tervezés-módszertani kutatások (pl. Tájvédelmi modellterv)
- TÉKA (<http://tajertektar.hu>)
- Tájba illesztést igazoló dokumentum módszertani követelményeinek kidolgozása
- Nemzeti Környezetvédelmi Program –Nemzeti Természetvédelmi Alapterv
- Nemzeti Biodiverzitás Stratégia
- Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió
- OTrT - Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezete
- Műhelysorozat, Tájvédelmi Munkacsoport

MŰHELYSOROZAT 2014 TAVASZ

- A természet védelméről szóló 1996. évi törvényben meghatározott tájvédelmi feladatok, szabályozási igények, szabályozási hiányosságok, a tájvédelem szabályozásának nemzetközi gyakorlata
- Tájvédelem a települési és területi tervezésben
- A tájvédelmi szakkérdés vizsgálata a hatósági eljárásokban
- Táj-Érték-Vidék
- Tájjelleg-védelem, a tájkarakter alapú tájosztályozási rendszer, tájkarakter alapú véleményezési és hatósági munka

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

PÁRHUZAMOS FOLYAMATOK

Tájstratégia

Tájkarakter alapú tájfelmérés

**Jogalkotási, tervezési folyamatok (pl. a 1032/2015. (I. 30.) Korm.
határozat az építésüggyel kapcsolatos társadalompolitikai
elképzelések megvalósítását célzó intézkedésekről)**

Tájvédelmi rendelet szabályozási szempontjai

- **A tájvédelem keretében a táj, mint működő rendszer kezelése**
- **Tájképvédelem helyett tájkarakter-védelem (Területsspecifikus tájvédelem feltételeinek megteremtése)**
- **Helyi közösségek szerepének erősítése**
  - ✦ **Egyedi tájértékek megőrzésében**
  - ✦ **Tájkarakter-vizsgálatban**
- **Egységes jogértelmezés és jogalkalmazás elősegítése**
- **Már létező tájvédelmi szakmai dokumentumok egyes elemeinek jogszabály szintű érvényesítése (szabványok, tájvédelmi kézikönyv egyes elemei)**

Tájvédelmi rendelet szabályozási területei

- **Általános kérdések (fogalmak, alapelvek)**
- **A tájkarakter alapú tájvédelem szabályai**
  - **Felmérés, lehatárolás, értékelés (kulcsjellemzők)**
  - **Minőségi célkitűzések, kezelési javaslatok (védelem, rehabilitáció vagy fejlesztés)**
- **Hatósági feladatok**
  - **Hatásköri kérdések (szakhatósági bevonás esetei)**
  - **A döntést megalapozó munkarészek, szabványok (pl. tájba illesztést igazoló látványterv készítésének keretszabályai)**
  - **A döntést megalapozó szakmai szempontok (integrálva a tájkarakter-felmérés eredményeit, a tájvédelmi kézikönyv egyes tartalmi elemeit)**
  - **Előírások, feltételek típusai (kompenzációs intézkedések – tervezési kapcsolódások!)**

Tájvédelmi rendelet szabályozási területei

- **Egyedi tájértékekre vonatkozó szabályozás**
- **A fényszennyezés megelőzésének keretszabályai**
- **Tájvédelem a tervezési rendszerben (területi és települési tervek)**
  - **Tájvédelmi munkarészek részletszabályai**
  - **Tájkarakter-felmérés eredményeinek, a minőségi célkitűzések megállapításainak érvényesítése**
  - **Kompenzációs területek kijelölése**
- **Tájvédelmi tevékenység szakmagyakorlási szabályai**

A jogszabály előkészítése során érkezett javaslatok szakterületi besorolása

A photograph of a long, straight path lined with large, mature trees with thick trunks and dense green foliage. The path leads into a grassy field under a bright sky. The overall scene is vibrant and natural.

Köszönöm a figyelmet!

monika.csoszi@fm.gov.hu
tajvedelem@fm.gov.hu